

Περιεχόμενα

Λίστα σχημάτων	15
Λίστα πινάκων	17
Λίστα αναστοχασμών	19
Λίστα ερευνητικών ζωνών	21
Προοίμιο της βαρόνης Susan Greenfield CBE	23
Πρόλογος: Νευροεπιστήμη, εκπαίδευση και επιστημονικά τεκμηριωμένη πρακτική – Αναπτύσσοντας τον επιστημονικό εγγραμματισμό των εκπαιδευτικών	27
Τι περιέχει το βιβλίο;	33
Μετα-αναλύσεις και μεγέθη επίδρασης	35
Πώς χρησιμοποιήσαμε τις βιβλιογραφικές αναφορές στο κείμενο και ο τρόπος με τον οποίο μερικές φορές αναφερόμαστε στον εγκέφαλο	36
Δομή κεφαλαίου και γλωσσάριο	38

1 Η ΝΕΥΡΟΕΠΙΣΤΗΜΗ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ – ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ: ΞΕΚΙΝΩΝΤΑΣ

Γιατί να θέλετε να μάθετε για αυτό;	39
Τι είναι η νευροεπιστήμη;	42
Πώς λειτουργεί ο εγκέφαλος;	46
Ποιες τεχνικές χρησιμοποιούνται στη νευροεπιστημονική έρευνα;	50
Νευροαπεικόνιση σε ανθρώπους	53
Τεχνικές σε πειραματόζωα	58
Η έρευνα στη διδακτική των μαθηματικών δείχνει τι μπορεί να προσφέρει η νευροεπιστήμη στην εκπαίδευση	60

Μαθηματικό άγχος	60
Μη συμβολική και συμβολική αριθμητική αναπαράσταση	62
Δεξιότητες νοητικής περιστροφής	63
Πράγματα που μερικές φορές δυσχεραίνουν τη συνεργασία μεταξύ νευροεπιστημόνων και εκπαιδευτικών	64
Ένα προειδοποιητικό μήνυμα του τι συμβαίνει όταν τα πράγματα πάνε στραβά	73
Εσφαλμένη ερμηνεία των πειραματικών αποτελεσμάτων	73
Διαστρέβλωση των επιστημονικών γεγονότων, συνήθως μέσω της υπεραπλούστευσης των αποτελεσμάτων	75
Προσκόλληση σε μια προηγούμενη επιστημονική υπόθεση	75
Επόμενα βήματα	76

2 ΜΑΘΑΙΝΟΝΤΑΣ ΚΑΙ ΕΝΘΥΜΩΝΤΑΣ: ΠΡΟΣΟΧΗ, ΜΑΘΗΣΗ ΚΑΙ ΜΝΗΜΗ

Γιατί να θέλετε να μάθετε για αυτό;	78
Νευροεπιστημονική θεώρηση της μάθησης και της μνήμης	82
Δημιουργώντας διανευρωνικές συνδέσεις στην τάξη	84
Δίνοντας προσοχή – Τι σημαίνει αυτό από τη σκοπιά της νευροεπιστήμης;	86
Αρχίστε με κάτι ενδιαφέρον	91
Τύφλωση απροσεξίας και προτάσεις για το πώς να την αποφύγετε	94
Προσέχετε τι λέτε για την προσοχή για να αποφύγετε τη δημιουργία ενός νέου νευρομύθου	97
Διεργασίες και δομές μνήμης	98
Διεργασίες μνήμης	99
Τύποι αποθήκευσης (παγίωσης)	99
Η δομή της εργαζόμενης μνήμης	105
Διατήρηση της προσοχής και χρήση της εργαζόμενης μνήμης στην τάξη – Κοινωνική αλληλεπίδραση και αποτελεσματική υποβολή ερωτήσεων	106
Στάδια στη διαδικασία διαμόρφωσης της εργαζόμενης μνήμης – Προεκτάσεις στην τάξη	109
Η δομή της μακρόχρονης μνήμης	113
Ο ρόλος του ύπνου στην παγίωση της μακρόχρονη μνήμης	114
Από την εργαζόμενη μνήμη στη μακρόχρονη μνήμη	115

Αυτοαναφορά	116
Εκτελεστική λειτουργία και πρόσφατες έρευνες για τον ρόλο της στην αποτελεσματική μάθηση	117
Ομαδική κατάτμηση (chunking) και οργάνωση των πληροφοριών σε κατηγορίες – Πώς και γιατί μπορεί να βοηθήσει	119
Πώς η διάρθρωση του μαθήματός σας θα μπορούσε να βελτιώσει τη δυνατότητα απομνημόνευσης	121
Το φαινόμενο von Restorff	122
Το φαινόμενο του πρότερου και του προσφάτου	125
Συσχέτιση και επανάληψη – Όχι πάλι τα ίδια (σας ακούμε να λέτε)!	127
Επόμενα βήματα	131

3 ΜΕΤΑΓΝΩΣΗ: ΓΙΑΤΙ ΑΞΙΖΕΙ ΝΑ ΔΙΔΑΞΕΤΕ ΣΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ ΣΑΣ ΠΩΣ ΝΑ ΣΚΕΦΤΟΝΤΑΙ ΤΟ ΠΩΣ ΣΚΕΦΤΟΝΤΑΙ

Γιατί να θέλετε να μάθετε για αυτό;	133
Βασικά χαρακτηριστικά της μεταγνώσης	135
Φάσεις μεταγνώσης	137
Μεταγνωστικός σχεδιασμός	138
Μεταγνωστική παρακολούθηση	138
Μεταγνωστική αξιολόγηση	139
Γνώση έναντι μεταγνώσης	139
Μεταγνώση και ικανότητα	141
Πώς ο εγκέφαλος σκέφτεται τη σκέψη	144
Η βάση της μεταγνώσης από τη σκοπιά της νευροεπιστήμης	153
Ένα μεταγνωστικό μενού	155
Ερωτήσεις που μπορούν να τεθούν σε κάθε στάδιο μιας εργασίας κατανόησης κειμένου	158
Ερωτήσεις σχεδιασμού	158
Ερωτήσεις ελέγχου	158
Ερωτήσεις αξιολόγησης	159
Άλλες στρατηγικές ενίσχυσης της μεταγνώσης	159
Επόμενα βήματα	162

4 ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΗ: ΚΛΙΜΑ ΤΑΞΗΣ, ΣΤΡΕΣ ΚΑΙ ΚΙΝΗΤΡΑ

Γιατί να θέλετε να μάθετε για αυτό;	164
Διάθεση και συναίσθημα	165
Είδη συναισθημάτων	167
Η νευροεπιστήμη των συναισθημάτων	167
Παράγοντες που επηρεάζουν τη διάθεση και τα συναισθήματα . . .	171
Ημέρα της εβδομάδας και ώρα της ημέρας	171
Ύπνος	171
Άσκηση	173
Διαμορφώνοντας τη διάθεση στην τάξη	174
Το σώμα υπό πίεση	176
Η αντίδραση στο στρες	177
Παράγοντες που επηρεάζουν τον αντίκτυπο του στρες	179
Το στρες στο πλαίσιο της μάθησης	179
Χρόνος εμφάνισης του στρεσογόνου παράγοντα	180
Διαχείριση του στρες στην τάξη	180
Περιβαλλοντικοί παράγοντες	182
Εκπαίδευση εκπαιδευτικών	182
Εκπαίδευση μαθητών	183
Κίνητρο για μάθηση	185
Τι είναι κίνητρο;	186
Ντοπαμίνη: Ένας βασικός νευροδιαβιβαστής των κινήτρων	187
Χρήση του ρίσκου για παρακίνηση στην τάξη	191
Επόμενα βήματα	193

5 ΤΟ ΑΤΟΜΟ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ: ΤΙ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΜΑΣ ΠΕΙ Η ΝΕΥΡΟΕΠΙΣΤΗΜΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ

Γιατί να θέλετε να μάθετε για αυτό;	196
Άτομα και νευροεπιστήμη	196
Η νευροεπιστήμη των εξαιρετικών επιδόσεων	198
Γενική υψηλή νοημοσύνη και εγκέφαλος	199

Έρευνα επί του όγκου του εγκεφάλου	199
Έρευνα με χρήση ηλεκτροεγκεφαλογραφίας (EEG)	201
Έρευνα με χρήση τομογραφίας εκπομπής ποζιτρονίων (PET) και λειτουργικής απεικόνισης μαγνητικού συντονισμού (fMRI)	202
Ειδικό ταλέντο και εγκέφαλος – Δύο τομείς που μελετήθηκαν πρόσφατα	203
Οι έμπειροι οδηγοί και τι έχει δείξει η μελέτη τους ως προς τις ικανότητες	203
Ο μουσικός εγκέφαλος	207
Σύντομοι δρόμοι για το ταλέντο: Έξυπνα φάρμακα	209
Το ζήτημα της φύσης και της ανατροφής – Μέρος Ι	211
Η νευροεπιστήμη συγκεκριμένων διαταραχών – Τρεις τομείς στους οποίους συμβάλλει η νευροεπιστήμη	212
Διαταραχή ελλειμματικής προσοχής και υπερκινητικότητας (ΔΕΠΥ)	213
Αλλαγές στην εγκεφαλική δομή και λειτουργία στη ΔΕΠΥ	215
Αντιμετώπιση της ΔΕΠΥ	216
Η ΔΕΠΥ στην τάξη	217
Δυσλεξία	219
Αλλαγές στην εγκεφαλική δομή και λειτουργία στη δυσλεξία	220
Παρεμβάσεις δυσλεξίας	221
Αναπτυξιακή δυσαριθμησία – Μια σύντομη αναφορά	222
Διαταραχή αυτιστικού φάσματος	223
Ορισμένες από τις αντιπαραθέσεις που περιβάλλουν τον αυτισμό και οι προκλήσεις που συνεπάγεται η μελέτη του	225
Η επιστήμη του εγκεφάλου που σχετίζεται με τον αυτισμό	227
Βοηθώντας τα παιδιά με αυτισμό στα σχολεία	228
Το ζήτημα της φύσης και της ανατροφής – Μέρος ΙΙ	231
Ομαδοποίηση βάσει ικανοτήτων	231
Επόμενα βήματα	233

6 Ο ΕΦΗΒΙΚΟΣ ΕΓΚΕΦΑΛΟΣ:

ΓΙΑΤΙ ΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΣΥΜΠΕΡΙΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΑΝ ΕΦΗΒΟΙ

Γιατί να θέλετε να μάθετε για αυτό;	234
Πίεση από συνομηλίκους, ή «Καταλαβαίνεις ότι δεν χρειάζεται να κάνεις ό,τι σου λένε οι φίλοι σου;»	237
Η σημασία τού να είσαι αρεστός	239

Η νευροεπιστήμη της πίεσης από συνομηλίκους	241
Ερμηνεύοντας τις συναισθηματικές εκδηλώσεις	244
Η εφηβεία ως έναυσμα αλλαγών στον εφηβικό εγκέφαλο	246
Λήψη αποφάσεων, ή «Γιατί δεν μπορείς να σκεφτείς για μία φορά το μέλλον σου;»	247
Νεανική κοντοφθαλμία	248
Αντικρουόμενες αποφάσεις στον εφηβικό εγκέφαλο	250
Ανάληψη ρίσκου, ή «Πώς μπορείς να είσαι τόσο απερίσκεπτος;» . . .	253
Επόμενα βήματα	256

**7 ΕΚΠΛΗΞΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗ ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ
ΚΑΙ ΤΗ ΝΕΥΡΟΕΠΙΣΤΗΜΗ: ΓΙΑΤΙ ΚΑΝΟΝΤΑΣ
ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΠΙΟ ΔΥΣΚΟΛΑ ΚΑΙ ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΕΥΧΑΡΙΣΤΑ
ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ ΓΙΑ ΜΙΚΡΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ
ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΕΝΙΣΧΥΘΕΙ Η ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΗ ΜΑΘΗΣΗ**

Γιατί να θέλετε να μάθετε για αυτό;	259
«Επιθυμητές δυσκολίες» – Τι ακριβώς σημαίνει αυτό;	259
Η διάκριση μεταξύ μάθησης και επίδοσης, και γιατί είναι τόσο σημαντική	260
Αλλάζοντας τον τρόπο με τον οποίο διδάσκετε ώστε να μεταβάλετε τις συνθήκες στις οποίες εκτίθεται ο εγκέφαλος των μαθητών σας	262
Δημιουργώντας χρόνο για λήθη μέσω της χρονικά κατανομημένης μάθησης	264
Βάζοντας συχνότερα τεστ και θεωρώντας τα μαθησιακά γεγονότα, και όχι απλώς έναν τρόπο μέτρησης των μαθησιακών αποτελεσμάτων	267
Τεστ πολλαπλής επιλογής και πώς μπορούν να βοηθήσουν	268
Συνδέοντας το φαινόμενο της επίδρασης των τεστ με τη μάθηση και την ενθύμηση	269
Τα οφέλη των συχνών τεστ: Ορισμένα αναδυόμενα συμπεράσματα	271
Εναλλάσσοντας το περιεχόμενο που διδάσκετε	273
Κάνοντας τους μαθητές να επινοούν μόνοι τους πράγματα – Το φαινόμενο της δημιουργικής υπεροχής	275
Το φαινόμενο των δουλεμένων παραδειγμάτων έναντι του φαινομένου της δημιουργικής υπεροχής	277
Επόμενα βήματα	279

**8 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:
ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΑΣ
ΕΓΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΩΝΤΑΣ
ΤΗΝ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΗ ΕΡΕΥΝΑ**

Γιατί να θέλετε να μάθετε για αυτό;	281
Διαφορετικοί τύποι έρευνας	283
Τι είναι η τυχαιοποιημένη ελεγχόμενη δοκιμή;	285
Τι είναι η «στατιστική σημαντικότητα» και γιατί δεν αρκεί μόνο μία μελέτη;	287
Τι κάνουμε από εδώ και πέρα; Ο ρόλος που θα μπορούσε να διαδραματίσει η έρευνα η οποία διεξάγεται υπό την καθοδήγηση των εκπαιδευτικών στην πρόοδο των νευροεπιστημονικών δεδομένων	288
Επόμενα βήματα	294
<i>Γλωσσάριο</i>	<i>297</i>
<i>Βιβλιογραφικές αναφορές</i>	<i>313</i>
<i>Λίγα λόγια για τους συγγραφείς</i>	<i>351</i>
<i>Παράρτημα του μεταφραστή</i>	<i>353</i>